

Informatienota voor de raad

Datum 03-07-2023

Onderwerp	Verduurzaming energiehuishouding bedrijven op bedrijventerreinen
Versienummer	V 3.3

Portefeuillehouder: P. Guldemon, A. Spaans

Informant: J.A. Westenbrink/ P.E. de Jong
Afdeling Proces-, Programma- en Projectmanagement
Telefoon 038 498 51 29
Email P.de.Jong3@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de aanpak verduurzaming energiehuishouding bedrijven op bedrijventerreinen

Datum 03-07-2023

Inleiding

Zwolle biedt veel werkgelegenheid en daar hoort een groot aantal bedrijven bij. De bedrijven in Zwolle gebruiken een substantieel deel (zie tabel 1) van de totale energie (warmte, gas, elektriciteit) die in Zwolle wordt geconsumeerd.

Verduurzaming van de energiehuishouding van bedrijven op bedrijventerreinen levert een substantiële bijdrage aan de klimaatdoelstellingen op gebied van besparen op energiegebruik, het gebruik van duurzame energie en het opwekken van duurzame energie in de directe omgeving van de gebruiker.

Kernboodschap

We willen bereiken dat bedrijven daadwerkelijk en aantoonbaar gaan investeren in het verduurzamen van de energiehuishouding. Daarvoor stelt de gemeente Zwolle een subsidie beschikbaar aan lokale uitvoeringsorganisaties op het bedrijventerrein. Deze subsidie is bedoeld voor het opstellen van individuele eerjarige verduurzamingsplannen (zogeneten MJVP's) en het volgen van de uitvoering.

Toelichting

Achtergrond

1. Energiegebruik bedrijven en instellingen

Onderstaande cijfers uit de regionale energie monitor geven een beeld van het elektriciteits- en gasverbruik van woningen enerzijds en bedrijven en instellingen anderzijds.

In 2021 zag het energieverbruik in Zwolle er als volgt uit:

	Elektriciteitsverbruik (kWh)	Gasverbruik (m3)
Woningen	145.300.000	66.300.000
Bedrijven en instellingen	441.731.000	59.628.000

Tabel 1: klimaatmonitor (Zwolle: stroom- en aardgasverbruik woningen vs 'bedrijven en instellingen'¹

2. Wetgeving en stimulerende instrumenten overheid

De overheid probeert met wetgeving bedrijven te activeren om aan de slag te gaan met het verduurzamen van de energiehuishouding. De wetgever heeft onder andere bepaald dat kantoren vanaf 1 januari 2023 minimaal energielabel C dienen te hebben. Bedrijven die meer dan 50.000 kWh stroom of meer dan 25.000 m³ gas gebruiken, dienen energiebesparende maatregelen te nemen in het kader van de wet milieubeheer. Hiervoor is per branche² de zogenaamde. "Erkende Maatregelenlijsten" Energiebesparing (EML) opgesteld

Daarnaast proberen overheden bedrijven met verschillende instrumenten te stimuleren om met verduurzaming aan de slag te gaan. Voorbeelden van deze instrumenten zijn:

- Het Rijk werkt samen met provincie en gemeenten aan de aanpak voor het verduurzamen van MKB bedrijven die niet gevestigd zijn op een bedrijventerrein.
- Gemeente Zwolle werkt aan een energieloket voor bedrijven en instellingen. Dit wordt eind 2023 opgeleverd. (informatienota raad vertraging in oplevering Energieloket voor bedrijven)
- Het Rijk heeft verschillende subsidies voor bedrijven om enerzijds energie te besparen en anderzijds energie duurzaam op te wekken³.
- Het Rijk geeft bedrijven die investeren in energie- en duurzaamheidsmaatregelen⁴ belastingvoordeel.
- Provincie Overijssel ondersteunt bedrijven om zonne-energie bij bedrijven te realiseren⁵.

¹ [DASHBOARD - Energieverbruik - Zwolle \(databank.nl\)](https://dashboard-energieverbruik-zwolle.databank.nl)

² [Energiebesparingsplicht vanaf 2023 \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/nieuws/energiebesparingsplicht-vanaf-2023)

³ [Energie besparen nu en straks \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/nieuws/energie-besparen-nu-en-straks)

⁴ [Energie-investeringsaftrek \(EIA\) \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/nieuws/energie-investeringsaftrek-eia)

⁵ <https://www.nieuweenergieoverijssel.nl/iederdakeenzonnedak/iederdakeenzonnedak-versnellingsteam/>

Datum 03-07-2023

- De verschillende overheidslagen werken met kennisinstellingen en bedrijven samen om bedrijventerreinen te verduurzamen⁶. Hiermee moeten toekomstbestendige bedrijventerreinen ontstaan.

3. Bedrijven zijn primair bezig met de core business

Het college constateert door contacten met het bedrijfsleven dat bedrijven primair bezig zijn met hun core business. Zij zijn zich zeker bewust van hun verantwoordelijkheid inzake de energietransitie ende bereidheid om hier mee aan de slag te gaan is aanwezig, echter de vragen “wat te doen” en “waar te beginnen” vormen een drempel.

Bedrijven hebben qua verduurzaming van de energiehuishouding dezelfde uitdagingen als woningen: een grote hoeveelheid aanbieders van deeloplossingen, veel financieringsmogelijkheden en veel subsidies. Daardoor is er bij de bedrijven ook veel onzekerheid over de vraag waar en wanneer te beginnen. Bedrijven hebben daarbij behoefte aan ondersteuning.

Aanpak verduurzaming energiehuishouding bedrijven op bedrijventerreinen

De kern van deze gemeentelijke aanpak “Verduurzamen Energiehuishouding Bedrijven” is het ondersteunen van bedrijven bij het tot stand laten komen van een bedrijfsgericht meer jaren verduurzaming plan (MJVP). Bedrijven worden op weg geholpen naar een uitvoeringsplan. De gemeente faciliteert het proces om te komen tot bedrijfsgerichte uitvoeringsplannen. Bedrijven committeren zich vooraf aan de daadwerkelijke uitvoering van het opgesteld MJVP.

Een MJVP is een op maat gemaakt plan dat uitgaat van de huidige situatie qua energiegebruik, het gebouw, de processen, installaties en het wagenpark van het individuele bedrijf. Ook wordt gekeken naar de toekomstige ambities van het bedrijf. In het MJVP wordt eveneens omschreven welke juridische verplichtingen een bedrijf heeft in het kader van energie en milieu. Daarnaast worden de technische mogelijkheden voor het verduurzamen beschreven en financieel vertaald in benodigde investeringen. Dit alles komt samen in een gericht energie besparingsplan; een plan waarmee een ondernemer gericht kan uitvoeren, uitgezet in de tijd.

Onderdeel van het MJVP is het meetbaar maken van het energiegebruik en daarmee inzicht krijgen in het effect van maatregelen op energiegebruik. Het meetprogramma wordt voor een langere periode uitgevoerd. In het MJVP wordt gekeken naar energiemaatregelen als: isolatie, zon op dak, optimaliseren processen en laadinfrastructuur etc....). Het op te stellen MJVP wordt deels met een subsidie bekostigt. De ondernemer zelf betaalt ook een deel van het MJVP en de daadwerkelijke verduurzamingsmaatregelen.

Organisatiekracht bedrijven en bedrijventerreinen

Het activeren van ondernemers, het maken en monitoren van MJVP's en het bieden van continuïteit in de uitvoering vraagt uitvoeringskracht vanuit het netwerk van ondernemingen en organisaties op en rond de verschillende bedrijventerreinen. Er zijn goede voorbeelden in Nederland waarbij in samenwerking met bedrijvenverenigingen coöperaties zijn opgericht die als uitvoeringsorganisatie werken aan het onderwerp energie. De coöperaties positioneren zich als de organisator van de verduurzaming van individuele ondernemingen. Je kunt ze als energiemakelaar beschouwen.

In Zwolle is met de verschillende ondernemersverenigingen gesproken over het opzetten van zo'n uitvoeringsorganisatie. Op de bedrijventerreinen Marslanden en Hessenpoort zijn hiervoor al coöperaties opgericht.

De coöperatie ECKM (Marslanden) heeft een bedrijfsgerichte verduurzamingsaanpak in haar doelstellingen opgenomen en de gemeente gevraagd om het maken van verduurzamingsplannen van voor ondernemingen op Marslanden financieel te ondersteunen.

⁶ [Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen | Samen naar duurzame bedrijventerreinen \(pvnederland.nl\)](https://pvnederland.nl)

Datum 03-07-2023

De coöperatie ECH (Hessenpoort) heeft een aanvraag in voorbereiding. Hessenpoort is daarbij pilot gebied voor de ontwikkeling van een Smart Energy Hub (SEH). Het maken van verduurzamingsplannen van de individuele ondernemingen draagt bij aan de succesvolle ontwikkeling van een SEH.

Ondernemersvereniging OVB (Oosterenk, Vrolijkheid, Berkum) is bezig met de voorbereidingen voor een gerichte aanpak, Voorst is zich aan het oriënteren en kijkt nadrukkelijk naar de organisatie van Hessenpoort.

Deze aanpak levert op meerdere manieren resultaten:

- Het daadwerkelijk uitvoeren van plannen en daarmee een bijdrage leveren aan de doelstellingen van energiebesparing en vergroening van het energiegebruik;
- Bijdragen aan de doelstelling van “Zon op Dak” als uit de analyses blijkt dat eigen opwek tot de mogelijkheden behoort;
- Besparingen op energiegebruik en daarmee energiekosten;
- Verduurzaming van het vastgoed dat een positief effect op de onderneming en het gebouw heeft;
- Versterken van de organisatiegraad van de verschillende bedrijventerreinen in Zwolle groter worden. Hierin wordt ook samengewerkt met de aanpak van toekomstige bedrijventerreinen in Zwolle.
- De bundeling van de individuele meerjarig verduurzaming plannen (MJVP's) geeft inzicht in de gebruiksprofielen van verschillende type bedrijven en daarmee inzicht in het totale energieverbruiksprofiel van het bedrijventerrein.

Deze aanpak richt zich op de bedrijventerreinen van Zwolle. Voor de bedrijven die niet gevestigd zijn op een bedrijventerrein wordt gewerkt aan een aanpak samen met provincie en Rijk. Ook ontwikkelt de gemeente het energieloket voor bedrijven dat eind dit jaar beschikbaar komt. De beschikbare ondersteuningsmogelijkheden en financiële instrumenten (subsidies en fiscale regelingen) voor de verschillende werklocaties zal daar ook onderdeel van uit maken.

Netcongestie aanpakken

Op de bedrijventerreinen binnen de gemeente is sprake van netcongestie, dat wil zeggen dat het aanbod van of de vraag naar elektriciteit groter is dan het net kan transporteren. Voor invoeding speelt die op alle bedrijventerreinen. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld geen grote zon-op-dak projecten worden aangesloten. Anderzijds is er sinds kort ook afnameschaarste voor alle bedrijventerreinen, behalve Hessenpoort. Dit betekent dat bedrijven geen verzwaring van hun elektriciteitsaansluiting kunnen aanvragen voor bijvoorbeeld nieuwe laadpalen of een warmtepomp met een grootverbruikersaansluiting.

Onder meer met de ontwikkeling van de Smart Energy Hubs willen de gemeente en de bedrijventerreinen vraag en aanbod van elektriciteit beter op elkaar afstemmen binnen het huidige elektriciteitsnetwerk. Hiermee wordt voorkomen dat netcongestie de energietransitie van de bedrijventerreinen en de elektrificatie van het wagenpark volledig gaat belemmeren.

Ontwikkelen Smart Energy Hubs

De energie-informatie van individuele bedrijven vormt belangrijke input voor de ontwikkeling van Smart Energy Hubs (SEH) op en rond bedrijventerreinen. Smart Energy Hubs worden gezien als een belangrijke technologische schakel bij het optimaliseren van het gebruik van het regionale energienetwerk. Kort samengevat: lokaal opgewekte energie wordt lokaal gebruikt. De kracht van een SEH is dat energie-opwek en energiegebruik in een geografisch gebied, door gegevensuitwisseling met elkaar worden verbonden. Het slim laden van auto's en vrachtwagens vormt hier een belangrijk onderdeel in. De SEH zorgt ervoor dat bedrijventerreinen autonomer worden in hun energievoorziening. Met de slimme technologie van de SEH kan netcongestie worden beperkt. De ontwikkeling van de SEH is als pilot nu gestart op Hessenpoort.

Subsidie en voorwaarden

De subsidie komt ten goede aan een bedrijventerreingebonden organisatie die zich richt op het verduurzamen van de energiehuishouding van bedrijven op dat bedrijventerrein. Deze organisatie

Datum 03-07-2023

maakt de bedrijfsgerichte MJVP's en monitort de uitvoering van de plannen meerdere jaren o.a. door het real time monitoren van het energiegebruik. De behaalde resultaten zullen jaarlijks worden geëvalueerd. Op basis van de resultaten en het beschikbare budget wordt de subsidie voor het volgende jaar verlengd.

We stellen de volgende voorwaarden aan de organisatie (naast de gebruikelijke voorwaarden vanuit de algemene subsidie verordening):

- Alleen leden van de coöperatie komen in aanmerking voor het gesubsidieerd opstellen van een MJVP. Leden verbinden zich voor een minimale periode van 3 jaar aan de coöperatie en betalen daar jaarlijks een deelnemersbijdrage voor.
- MJVP wordt alleen opgesteld als een lid zich committeert aan de uitvoering.
- De organisatie controleert of het plan ook wordt uitgevoerd.
- Professionele uitvoeringsorganisatie met, bij voorkeur, lokale specialisten, die ook voor de uitvoering aanspreekbaar zijn. Onderdeel van het MJVP is de jaarlijkse update van wat de onderneming in relatie tot plannen heeft bereikt.
- Resultaat-verplichting in-zake het aantal jaarlijks op te leveren plannen
- Verbinding tussen de uitvoeringsorganisatie en de lokale ondernemersverenigingen.
- De organisatie stelt elk jaar een tussentijdse rapportage op met als onderdelen: aantal leden, voortgang opstellen MJVP's door de coöperatie, voortgang uitvoering door ondernemers gerealiseerde MJVP's en een grove berekening van bespaarde energie en CO2. Een vereiste is dat 50% van de bedrijven na oplevering van het MJVP is gestart met het nemen van verduurzamingsmaatregelen. Deze KPI's worden vastgelegd in de subsidieverleningsbrief.
- Na 3 jaar officieel verantwoording afleggen op basis van gerealiseerde MJVP's

Samenwerking Energie, Economie en Mobiliteit

In de brede zin is verduurzaming van bedrijven en bedrijventerreinen (toekomstbestendige bedrijventerreinen) aandachtsgebied van de sector Economie, Energie en Mobiliteit. Onder deze noemer worden de thema's klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit/ laadinfrastructuur, energietransitie en circulariteit gecombineerd. Voor het specifieke onderdeel energietransitie werken het team Economie en Energietransitie samen en sluiten daarmee aan op het collegeprogramma. Door de link met de bedrijfsverenigingen op de verschillende bedrijventerreinen komt energietransitie nadrukkelijk op de agenda.

Financiën

Voor een periode van 3 jaar worden uitvoeringsorganisaties, gericht op verduurzaming energiegebruik bedrijven en bedrijventerreinen, financieel ondersteund. Hiervoor is in de begrotingen van Energietransitie en Economie voor de komende 3 jaren gezamenlijk € 600.000 gereserveerd, per jaar een bedrag van € 200.000 voor het realiseren van MJVP's. (Energietransitie € 150.000, Economie: € 50.000,-). Vanuit Economie is dit geld afkomstig uit de gereserveerde middelen vanuit het coalitieakkoord 'duurzame bedrijventerreinen'.

Vanuit de bezetting van het Energieteam wordt de opstart en het aanjagen van de uitvoeringsorganisatie(s) gefaciliteerd.

Met de provincie Overijssel zijn we in gesprek over extra middelen om de voorgestelde aanpak mede te ondersteunen, waardoor meer bedrijven een MJVP kunnen laten uitvoeren..

Datum 03-07-2023

Communicatie

De beschreven aanpak is besproken met de verschillende ondernemersverenigingen en initiatiefnemers en wordt met hen verder uitgewerkt. Deze aanpak zal ook in de media worden gecommuniceerd.

Vervolg

1. Verstrekken subsidies voor bedrijven op de bedrijventerreinen Hessenpoort en Marslanden.
2. Verder begeleiden van de opstart van energiecoöperaties EKCM (Marslanden) en ECH (Hessenpoort).
3. Andere bedrijventerreinen (OVB en Voorst) activeren om ook aan de slag te gaan.
4. Opstellen aanpak energietransitie werklocaties Zwolle en inrichten energieloket bedrijven en instellingen.
5. We zullen de raad via de energiemonitor jaarlijks informeren over de voortgang van de energietransitie op bedrijventerreinen.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer